

Asia: VN/36104/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi de minimis-asetusten ((EU) 2023/2831 ja 2023/2832) kansallisesta täytäntöönpanosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain, valmisteverotuslain, virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n, juoma-pakkausverosta annetun lain 1 §:n ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta.

Vähämerkityksellisen tuen seuranta ja raportointivelvollisuus

Vuonna 2023 annetuissa uusissa vähämerkityksisen tuen asetuksissa (EU) 2023/2831 ja (EU) 2023/2832 edellytettiin, että jäsenvaltiot varmistavat viimeistään 1.1.2026 alkaen tuen seurannan ja raportoinnin keskitettyyn rekis-tertiin sekä tietojen säilyttämisen. Jäsenvaltioiden on myös varmistuttava siitä, että tuen enimmäismäärää valvotaan ja että tukitiedot säilytetään asianmukaisesti. Hallituksen esityksellä varmistetaan Suomen osalta, että asetusten ehdot täyttyvät ja että vähämerkityksisten tukien myöntäminen Suomessa voi jatkua.

Vähämerkityksellisen tuen seuranta ja raportointi voidaan järjestää joko merkitsemällä tuet keskitettyyn kansalliseen tai unionin tason keskusrekisteriin. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat samat riippumatta siitä, valitseeko jäsenvaltio unionin tason keskusrekisterin vai kehittääkö se kansallisen vaihto-ehdon. Jäsenvaltion on varmistettava, että rekisteriin merkityt tiedot sisältävät edunsaajan tunnistetiedot ja tiedot tuen määrästä, tuen myöntämispäivästä, tuen myöntäneestä viranomaisesta, tukivälineestä sekä asianomaisesta alasta unionin tilastollisen toimialaluokituksen (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés européennes, 'NACE-luokituksen'), perusteella. Rekisteri on perustettava siten, että tiedot ovat helposti yleisön saatavilla samalla kun varmistetaan unionin tietosuojasääntöjen noudattaminen, tarvittaessa myös pseudonymisoimalla tietyt rekisterimerkinnot. Jäsenvaltion vastuulla on varmistaa, että

julkaiseminen noudattaa tietosuojalainsäädäntöä. Tiedot asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten myöntämästä vähämerkityksisestä tuesta on merkittävä rekisteriin 20 työ-päivän kuluessa tuen myöntämisestä 1.1.2026 alkaen.

Suomessa on päädytty siihen, ettei Suomi toteuta kansallista keskusrekisteriä vähämerkityksellisen tuen raportointiin ja seurantaan, vaan Suomessa vähämerkitykselliset tuet ilmoitetaan suoraan unionin keskusrekisteriin. Työ- ja elinkeinoministeriö on myös linjannut, että unionin tason keskusrekisterin käyttäjähallinto ja käyttäjätuki Suomessa ei toteutuisi ministeriön tasolla.

Kunnat vähämerkityksellisen tuen myöntäjinä

Kuntien myöntämistä vähämerkityksistä tuista ei ole tarkkaa tietoa. Kuntien kuitenkin arvioidaan myöntävän vähämerkityksellistä tukea huomattavan paljon, koska se on kuntien yleisin tapa myöntää tukea taloudellisiin tarkoituksiin. Vuoden alusta voimaan tullut TE-uudistus on lisännyt kuntien vähämerkityksellisen tuen myöntöjä muun muassa starttirahan ja palkkatuen myöntämisen siirryttyä kunnille.

Kuntaliiton näkemykset hallituksen esitykseen

Vähämerkityksellisten tukien ilmoitusvastuu unionin rekisteriin tulee kasvattamaan kuntien hallinnollista taakkaa ja lisäkustannuksia huomattavasti niin rekisteriin kirjaamiseen, mahdollisten järjestelmien rajapintojen rakentamiseen kuin ohjaukseen ja neuvontaan liittyen. Unionin keskusrekisterin tulee olla helppokäyttöinen ja käyttäjäystävällinen, eikä siinä tulisi vaatia tarpeettomien tietojen kirjaamista. EU:n komission tulee toteuttaa rekisteriinsä tekninen rajapinta (ns. API-rajapinta) viipymättä, jonka kautta tukiviranomaiset voisivat tallentaa tietoja automaattisesti omista rekistereistään.

Uuden lainsäädännön velvoitteet tulee saattaa kuntien tiedoksi työ- ja elinkeinoministeriön toimesta. Hallituksen esitykseen tulisi kirjata työ- ja elinkeinoministeriölle velvollisuus antaa vähämerkityksellisen tuen myöntäjille keskitettyä ohjausta ja neuvontaa uusista velvoitteista sekä unionin järjestelmän käyttöön liittyen.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan kansallisen järjestelmän/rekisterin toteuttaminen esimerkiksi yritystukirekisteriä laajentamalla olisi järkevää tulevaisuudessa. Tällä varmistettaisiin tukiviranomaisen hallinnollisen taakan pysyminen kohtuullisena, rekisterin helppokäyttöisyys, järjestelmään liittyvän ohjauksen ja neuvonnan järjestäminen lähellä tukiviranomaisia sekä useampaan kertaan raportoitavan tiedon minimointi nyt ja tulevaisuudessa.

Härkönen Mikko
Suomen Kuntaliitto ry - Mikko Härkönen, elinvoimajohtaja